

Periodiek v/d Verenigde Protestantse Kerk in Leuven
V.U.: Ernst Veen, L. Beosierlaan 89, 3010 Leuven
P 708844 – Afgiftekantoor: Leuven Mail

Inhoud

- 2 Nu zijt welkome
- 3 Kerkdiensten
- 7 Gemeentenieuws
- 11 Kerst: Feest v.h. ware menszijn
- 13 500 jaar Reformatie (2)
- 16 Woorden van de kerk
- 18 Ingezonden
- 21 Routebeschrijving
- 22 Colofon

NU ZIJT WELLEKOME

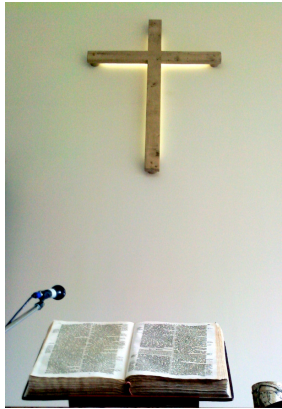
Nu zijt wellekome.
mens van licht uit Licht.
Treed buiten onze dromen
met jouw gezicht.
Stuur het aan op scheiden
tussen dageraad en nacht,
nieuwe vredestijden
na alle man en macht.
Kyrieleis!

Nu zijt wellekome,
mens van licht in mij,
die als een kind wil wonen,
herboren, vrij
in het land van morgen
dat de lieve vrede kent,
waar wij zijn geborgen,
gezien, aanvaard, gekend.
Kyrieleis !

Nu zijt wellekome
langverwachte mens.
Dat wij aan angst ontkomen,
verstaan jouw wens:
ooit te mogen spreken
van een wereld omgekeerd,
waar de kunst van delen
voorgoed is aangeleerd.
Kyrieleis !

Tekst: Jan van Opbergen, 2002
Melodie: 'Nu zijt wellescome'

KERKDIENSTEN

December

24 Kerstavonddienst, wit. (aanvang 19:00 uur)

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jes.9:1-6; Tit.2:11-14; Luc.2:1-20.

Collecte: Diakonaat.

Kindernevendienst: 12-min&plus: alle begeleiders.

25 Kerstmorgendienst, wit. Avondmaal

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Jes.52:7-10; Hebr.1:1-12; Joh.1:1-14

Collecte: Buurthuis 't Lampeke.

Kindernevendienst: 12-min&plus: alle begeleiders.

31 Zondag na Kerst, wit.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Philipp Bratfisch

Organist: Chris Klein.

Teksten: Jes.61:10-62:3; Gal.3:23-4:7; Luc.2:33-40

Collecte: Diakonaat.

Kindernevendienst: /

Januari 2018

07 1^e zondag van Epifanie, wit. Avondmaal

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jesaja 60:1-6; Efeziërs 3:1-12; Matteüs 2:1-12.

Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)

Kindernevendienst: 12-min: Michiel; 12-plus: Ida.

14 2^e zondag van Epifanie, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Adri Leemput.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Jesaja 62:1-5; Rom.4:1-12; Johannes 2:1-11.

Collecte: Kirinda (partnerschap)

Kindernevendienst: 12-min: Jelske.

21 3^e zondag van Epifanie, groen.

Oecumenische viering in de St. Ant.van Padua kerk.

28 4^e zondag van Epifanie, groen.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Chris Klein.

Teksten: Deut.18:15-20; 1Kor.8:1b-13; Marc.1:21-28.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
Kindernevendienst: 12-min: Jan.

Februari

04 5^e zondag van Epifanie, groen.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Adri Leemput
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: 2Kon.4:18-21&32-37;1Kor.9:16-23;Mc.1:29-39.
Collecte: Protestantse Solidariteit (NGO)
Kindernevendienst: 12-min: Michiel; 12-plus: Ida.

11 6^e zondag van Epifanie, groen.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: 2Kon.5:1-3&9-15b;1Kor.9:24-27; Mc.1:40-45.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
Kindernevendienst: 12-min: Ida.

18 1^e zondag van de Veertigdagentijd, paars.

Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: Genesis 9:8-17; 1 Petrus 3:18-22; Mc.1:12-15.
Collecte: Ruanda.
Kindernevendienst: 12-min: Jan; 12-plus: Ida.

25 2^e zondag van de Veertigdagentijd, paars.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Chris Klein.
Teksten: 1Kon.19,9-18; 2Petr.1:16-21; Marc.9:2-10.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).
Kindernevendienst: 12-min: Jelske.

Maart

04 3^e zondag vd Veertigdagentijd, paars. Avondmaal.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Ex.20,1-17; Rom.7:14-25 Joh.2:13-22.
Collecte: Diaconaat.
Kindernevendienst: 12-min: Pavel; 12-plus: Ida.

11 4^e zondag vd Veertigdagentijd, paars.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Joz.4:19-5:1&10-12; Ef.2:4-10; Joh.6:4-15.
Collecte: Prot. Solidariteit (NGO)
Kindernevendienst: 12-min: Jan.

18 5^e zondag vd Veertigdagentijd, paars.

Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Jer.31:31-34; Hebr.5:1-10; Joh.12:20-33.
Collecte: Diaconaat.
Kindernevendienst: 12-min: Michiel.

25 6^e zondag vd Veertigdagentijd, paars.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Adri Leemput.

Organist: Chris Klein.
Teksten: Zach.9:9-10; Fil.2:5-11; Marc.11:1-11.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).
Kindernevendienst: 12-min: Jelske.

April

01 Pasen, wit.

Avondmaal.

Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Jes.25: 6-9; Kol.3:1-4; Joh.20:1-18.
Collecte: Diaconaat.
Kindernevendienst: 12-min: Pavel; 12-plus: Ida.

Gemeentenieuws

Kerstzangavonden

Tijdens de afgelopen vier Advenstweken werden er in onze kerk evenzovele kerstzang-avonden gehouden (op 30/11, 7/12; 14/12; en 21/12). Het was, zover wij weten, de eerste keer in de geschiedenis van onze kerk dat dit zo georganiseerd werd. Dat heeft natuurlijk ook te maken met ons prachtige en comfortabele kerkgebouw, dat zelfs in advents- en kersttijd goed te verwarmen is. Maar je moet het natuurlijk ook kunnen organiseren! Het initiatief daartoe werd genomen door Joop van der Horst die een lange rij enthousiaste muzikanten, inclusief een compleet zangkoor (!), in zijn aanstekelijke muzikale kielzog meekreeg, waarbij naast het orgel ook nog eens een keur aan instrumenten werd bespeeld: viool, cello, dwarsfluit, saxofoon, lyra (metallofoon), piano, tamboerijn, trommel,...

Facebookpagina

Elke opeenvolgende zangavond werd weer door meer mensen bezocht. Marjan Blok had dan ook veel aandacht besteed aan het vervaardigen van de aankondigingsaffiche die ruim verspreid werd. En ook onze webmaster, Freddy Verhoeven, liet weten dat op de facebookpagina van onze kerk die hij (naast onze website) ontworpen heeft, de aankondiging van de kerstzangavonden maar liefst 665 keer is bekeken!

Uit lege borst om je vol te zingen

En, last but not least: de stijgende belangstelling had zeker ook te maken met hoe de zangavonden ervaren werden: als een verademing om weer eens een laagdrempelig en ongedwongen open huis te vinden waar *samen* gezongen wordt. Nee, niet uit volle borst zou dichter-dominee Willem Barnard zeggen, maar uit “lege borst” en wel: om je vol te zingen. En na al dat zingen ging men niet meteen de kerk uit, maar bleven de meesten nog even oergezellig napraten tussen lichte avondkoffie en warme chocolademelk, waarbij menigeen al zinspeelde: volgend jaar opnieuw!

Kerstavond en kerstmorgendienst

Dit jaar valt de 4e Adventszondag op de dag (24/12) waarop het tevens kerstavond is.

De kerkenraad heeft daarom besloten:

- dat er op die zondag géén ochtenddienst zal zijn, maar wel, en dat voor 't eerst sinds vele jaren, een kerstavonddienst. Die **kerstavonddienst** op 24/12 begint om 19:00 uur.
- dat we, zoals gewoonlijk, de dag daarna tevens onze kerstmorgendienst vieren. Die **kerstmorgendienst** van 25/12 begint om 10:00 uur.

Voor de kinderen en jongeren zal er tijdens de beide diensten begeleiding zijn.

Iedereen natuurlijk steeds van harte welkom!

Nieuwjaarsreceptie

Op zondag 14 januari 2017 houden wij na de kerkdienst onze traditionele nieuwjaarsreceptie met een extra traktatie bij de kerkkoffie.

Oecumenische dienst

Op zondag 21 januari 2018 (in de Bidweek om de eenheid onder de christenen) houden wij weer een oecumenische viering samen met verschillende geloofsgemeenschappen. Dit keer in het kerkgebouw van de St. Antonius van Paduaparochie, Schreursvest 33, 3001 Heverlee.
Ook daar allen van harte welkom!

Gesprekskring: “De terugkeer van de verloren Vader”

De nieuwe cyclus van de lees- en gesprekskring begint op maandagavond 19 februari 2018. Dit keer lezen en bespreken we het boek: “De terugkeer van de verloren Vader” van prof. Dr. F.O. van Gennepe. Op de achterflap staat o.a. te lezen: “De terugkeer van de verloren Vader werd als plan geboren in de roerige jaren '60. De gezagscrisis, de democratiseringsvraagstukken en vooral het feit dat we in die jaren begonnen door te krijgen welke catastrofe onze cultuur had getroffen in de jaren '33-'45, dwongen tot fundamentele theologische bezinning. De vraag was onvermijdelijk: Wat is er mis met onze theologie, met ons streven naar eenheid, met ons denken over vaderschap en macht? Spreekt de bijbel niet opp een heel andere wijze over God en zijn eigenaardige macht dan wij tot nu toe in ons christelijke spreken en handelen naar buiten hebben laten blijken?”

Het boek bestaat uit vier delen. Het laatste deel daarvan (met de gelijknamige titel als het boek) gaan we lezen en bespreken. In dat gedeelte staat o.a. geschreven: “In alle eeuwen van haar bestaan heeft de kerk met de kwestie van Gods ‘almacht’ geworsteld. De gedeeltelijke antwoorden, dat een mens God niet kan doorgronden (Jes.55,8); dat God ons eenmaal alles zal openbaren (1Kor.13,12); (...) konden niet voorkomen dat met de erkenning van Gods almacht de mens voor een onoverkomelijk probleem werd gesteld. (...) Het blijkt dat de belijdenis van Gods almacht zich diep in de christelijke geloofsvoorstelling heeft genesteld en dat het tegelijkertijd voor miljoenen mensen de reden was om zich van God af te wenden.”

De achterflap besluit als volgt: “Gods vaderschap is een gelijkenis die ons poogt uit te leggen hoezeer zijn macht is gegrond in zijn lijden aan en om de mens. Christelijk geloof is het vertrouwen dat dankzij Gods geweldloze liefdesmacht de macht van het onrecht niet het laatste woord zal hebben.”

De gesprekskring staat open voor iedereen, zowel binnen- als buitenkerkelijken. Locatie: Ontmoetingszaal van de Maria-kapel, Matadilaan (6) te 3001 Heverlee. Telkens van 20u tot 22u. Data: 19 febr.; 5 mrt.; 19 mrt.; 26 mrt; 16 apr.; 23 apr.; en als reservedatum 7 mei 2018.

Protestantse wandeling door Brussel

Zoals reeds in de vorige Kerkbrief vermeld, heeft ons gemeentelid dhr. Yves De Baets voor onze gemeente een “protestantse wandeling” door Brussel in de aanbieding. Deze is gepland in het weekend van 21/22 april 2018. Hetzij op zaterdag of zondag. Dat wordt later nog bekendgemaakt.

EV

KERST: FEEST VAN HET WARE MENSZIJN

De kerstboodschap is dat God zich vereenzelvigde met de mens. Wat betekent dat? Nu, als er één ding is wat we naar aanleiding van het kerstevangelie kunnen zeggen, dan is het wel dat daarin tot uitdrukking komt dat het God om *mensen* gaat. De Bijbelse God is geen verre, vage, anonieme ‘hoogste macht’ “ergens” God-weet-waar, maar, zo gaat het verhaal: in het mensenkind (!) Jezus heeft God zich toegewend naar de aarde, om “onder de *mensen* te wonen” (vgl. Joh.1: 14). God wil blijkbaar bij, onder en met mensen zijn.

Laat ons mensen maken

Dit “ja-woord” van God tot de mens, vinden we niet alleen in het kerst-evangelie, maar wordt reeds van begin af aan door God uitgesproken in het eerste Bijbelboek Genesis, waar God spreekt: “Laat Ons mensen maken...” (Gen. 1:26). Ook in die uitspraak wordt duidelijk: het gaat God van meet af aan om mensen. Dat komt zelfs in dubbele zin naar voren. Allereerst in het feit dat het gaat om ‘*mensen* maken’. En vervolgens ook nog in dat enigszins geheimzinnige woordje ‘ons’. Volgens een joodse traditie betekent dat ‘ons’ immers: God én mens.

Ware menselijkheid

“Laat Ons mensen maken” betekent dan: laten wij, God én mens, mensen maken. God wil dus, in *samenwerking* met mensen, “mensen maken” en wel: naar Zijn beeld en gelijkenis. Daar is God op uit: om samen met de mens ware menselijkheid en ware humaniteit te scheppen. Naar dat mens-zijn gaat Gods verlangen uit. Naar mensen zoals God ze bedoeld heeft, mensen geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis. Dat wil zeggen: naar mensen bij wie ook, net als bij God, het verlangen

uitgaat naar...mensen. Naar mensen die met elkaar en voor elkaar willen leven en instaan.

Tegenspraak

De mens brengt daar intussen weinig van terecht. Oorlog wordt op oorlog gestapeld, leed op leed, onrecht op onrecht en op moeder aarde wordt roofoverval gepleegd. De mensengeschiedenis is op zichzelf één grote aanklacht en tegenspraak tegen ware humaniteit en menselijkheid. In de mensenwereld is geen mens onbedreigd, geen mens onaangeraakt door leed of pijn, door onrecht of verdrukking, geen mens ook die vrij is van onmenselijkheid of geschonden humaniteit.

Boodschap van Kerst

Maar de boodschap van Kerst is dat God het niet wil opgeven. Gods verlangen naar mensen en waarachtig menszijn, en Zijn verlangen om dat samen met mensen vorm te geven is zo groot dat Hij zélf een nieuw begin maakte en mens werd. God, zo verhaalt Lucas, stond op in het mensenkind Jezus, om zélf het waarachtige mensenleven voor te leven, om zélf het ware mens-zijn te scheppen. Mens-zijn waar Hij van meet af aan op uit is en dat Hij van oorsprong af bedoeld heeft. Zo werd God kind onder de mensen, opdat de mens kind van God zou worden.

Kerstwens

In die (kerst)geest mogen én kunnen we het God nazeggen, in essentie een hartstochtelijke kerstwens: Laat ons mensen maken. Laat ons, samen met God, ware humaniteit scheppen. Ware menselijkheid naar Gods beeld en gelijkenis.

Ernst Veen.

Naar aanleiding van 500 jaar Reformatie (2)

Nog even over Luther

Dit „Lutherjaar“ 2017, waarin het precies 500 jaar geleden was dat Maarten Luther op 31 oktober 1517 zijn 95 stellingen tegen de toenmalige kerkelijke misbruiken publiceerde, loopt bijna ten einde. Nog net even de tijd dus om het nog even over Luther te hebben.

„De rechtvaardige zal door het geloof leven.“ Dat was de tekst die Luther tot zijn vreugde „ontdekte“ in de Romeinbrief van Paulus (Rom.1:17). Het was voor hem (in een tijd waarin de kerk regelmatig sprak over duivel, hel en verdoemenis) een enorme opluchting in die tekst te ontdekken dat God van de gelovige geen rechtvaardigheid *eist* (op straffe van hel en verdoemenis) maar deze, uit genade, *schenkt*.

Volgens dat gelovige inzicht beschouwd God de mens als rechtvaardig, ook al is deze het niet. Anders gezegd, zo begreep Luther, wij hoeven onze rechtvaardigheid niet uit eigen kracht en verdienste te verwerven (wij zouden het volgens hem en Paulus ook niet kunnen), maar ontvangen haar uit Gods hand, gratis, bij wijze van “*gratia*”, genade.

„Door het geloof“, schrijft Paulus. Nu, dat lijkt dan toch weer een voorwaarde waar een gelovige aan zou moeten voldoen: ‚eerst geloven en dan pas krijg je genade.‘ Maar men kan het ook anders zien. „Geloof“ niet als harde eis en voorwaarde, maar als een *levenshouding van vertrouwen* waarin de mens zich door God aanvaard weet, niet alleen met z’n goede kanten, maar ook ondanks z’n schaduwzijden.

De protestantse theoloog dr. Dick Würsten wijst in verband daarmee nog op het volgende:

“De moderne mens - en dat ben ik ook, vergis u niet - is niet meer op deze wijze (zoals Luther) met zijn geloof en met God bezig. De meeste protestanten ook niet. De moderne mens draait de vraag van Luther zelfs vaak om. Niet: hoe word ik rechtvaardig voor God, maar: *Hoe wordt God rechtvaardig voor mij...*

De **mens** vindt zichzelf tegenwoordig het probleem niet meer (alhoewel dat de laatste tijd toch weer aan het veranderen is naar mijn gevoel: ook de moderne mens is van zijn troon gevallen), zoals in Luthers tijd nog het geval was; neen: **God** is problematisch geworden. Hij is niet meer zo soeverein en vanzelfsprekend als in Luthers dagen, laat staan ontzagwekkend. Hij moet zich tegenwoordig voor onze forums komen rechtvaardigen, bijv... in verband met de ellende in de wereld, de dreigende zinloosheid van mijn bestaan enz.. God, waarom heb jij er niets aangedaan? Als er in onze tijd nog naar God gevraagd wordt, dan is het in deze richting. Soms gebeurt dat ernstig, existentieel, vaak ook buitengewoon oppervlakkig, bijna als uitvlucht om er zèlf niets aan te hoeven doen. Maar goed, wat programmatisch gezegd: De heilsvraag is vervangen door een vraag naar zin en zingeving. Wat is de zin van mijn leven? Wat kan God daaraan bijdragen? Slaagt Hij er niet in om een bevredigend antwoord te geven, dan wordt Hij op het matje geroepen of gewoon afgeschreven.

Luther zou enorm geschokeerd zijn, dat in de eerste plaats, door deze brutaliteit: Dat wij God ter rechtvaardiging zouden kunnen roepen !

Maar toch heeft hij ook op deze moderne vraag, de vraag naar 'zin' en 'zingeving' wel iets te zeggen. Dat is eigenlijk niet zo verwonderlijk, omdat de vraag die hij stelde geen theoretische, maar een existentiële vraag voor hem was. Zijn hele bestaan stond of viel ermee. De heilsvraag is voor Luther dus tegelijk de zinvaart geweest. Bij hem vielen die twee gewoon samen. De genade die je ontvangen mag, dat je 'er mag zijn, onverdiend en onvoorwaardelijk - dat je léven mag.. : om zo te zeggen: dat geeft het leven zin, omdat het 'zin om te leven' geeft.” (einde citaat: zie: <https://dick.wursten.be/Luther.htm>)

En dan, tot slot, nog wat:

Ten aanzien van zijn genadeleer (rechtvaardiging zonder verdienste of goede werken) kreeg Luther nogal eens het verwijt dat hij dus “tegen goede werken” was. De genade hoefde immers niet verdiend te worden, maar was sowieso’ al (los van goede werken) al binnen.

Maar daarmee miste men het punt en de essentie waar het Luther om ging. Luther was juist een groot pleitbezorger van het doen van goede werken. Dat blijkt ook uit zijn stellingen waarin hij stelt dat het beter is geld aan de armen te geven dan aan aflaten. Het enige wat hij wel onderstreept is dat die goede werken *niet* gelden als *loon* voor God, alsof je je weg naar de hemel ermee zou kunnen kunnen “verdiene”.

Kortom: goede werken moet je volgens Luther zeker doen, maar *niet voor de hemel, doch voor de aarde*, als dienst aan de wereld wat bij hem tegelijk dienst is aan de hemel. Of anders gezegd: als dienst aan de mens wat tegelijkertijd dienst is aan God.

Ernst Veen

Woorden van de kerk

Herders en rozen

De laatste weken ben ik nogal veel bezig geweest met kerstliederen. Veel van die liederen vind ik heel mooi. Ik denk dat ze echt mooi zijn, en dat mijn waardering niet enkel voortvloeit uit jeugdsentiment. Al weet je natuurlijk nooit in hoeverre dat meespeelt. Ik vind vooral de muziek mooi. De tekst van menig traditioneel kerstlied is twijfelachtig. Daar moet je dan maar niet te veel op letten.

Overigens zijn er ook mooie teksten. Neem bijvoorbeeld lied 473: "Er is een roos ontloken". Die roos komt uit een profetie van Jesaja. In de vertaling van Pieter Oussoren: "Woestijn en dorre vlakte zullen zich verblijden, de steppe zal juichen en bloeien als een roos". Of Jesaja daar echt al aan de geboorte van Jezus heeft gedacht, lijkt me niet zeker. Maar het is, vooral in een land met zoveel woestijn, zeker een prachtig beeld van een schitterende toekomst. Traditioneel doen we maar net alsof Jesaja het over Kerstmis heeft.

Ondertussen schijnt die roos ook niet zo zeker te zijn. De Statenvertaling spreekt over een roos, maar het Nederlands Bijbelgenootschap houdt het op een narcis. In de Willibrord-vertaling lezen we over een bloeiende krokus, en in de Nieuwe Bijbelvertaling zal de woestijn bloeien als een lelie. In de "Bijbel in Gewone Taal" is enkel sprake van de woestijn die vrolijk zal zijn, juichen en bloeien. Dat lijkt me een soort van Salomons-oordeel.

Blijkbaar is niet duidelijk hoe we de bloemnaam uit de grondtekst moeten vertalen. Dat is niet erg. En voor de boodschap van Jesaja ook eigenlijk niet belangrijk. Het valt echter te vrezen dat verschillende vertalers bij een bloemist te rade zijn

gegaan. En meestal met een slechte uitkomst: met alle respect voor de narcis, de krokus en de lelie: zij kunnen qua dichterlijke zeggingskracht niet tippen aan de roos. Nu de bloemnaam zo onzeker is, kies ik resoluut voor de roos. Voor deze ene keer sta ik aan de kant van de Statenvertaling en Pieter Oussoren.

Behalve de roos zijn in veel kerstliederen ook de herders prominent aanwezig. Ik hoor hun verhaal altijd graag, maar als je erover nadenkt is die historie met de herders eigenlijk een rare omweg. Waar zijn de herders voor nodig in het verhaal? Lucas had ons de nederige geboorte toch ook prima kunnen vertellen zonder die uitweiding met herders? Toegegeven, dan hadden de engelen daar voor niks gezongen. Maar de engelen maken het verhaal alleen nog maar vreemder. Hadden die engelen niet veel beter bij Jozef en Maria voor de deur kunnen komen zingen, in plaats van een paar honderd meter verder bij de herders?

En dan het verkleinwoord: "herdertjes". Daar is Lucas niet verantwoordelijk voor: het verkleinwoord lijkt me apocrief. En niet erg voor de hand liggend als je bedenkt dat het beroep van herder laag gekwalificeerd stond: wie weinig anders in zijn mars had, kon altijd nog herder worden. Ruig volk, half en half buiten de samenleving staand. Het beroep van herder was zelfs zo laag gekwalificeerd, dat me aannemelijk lijkt dat het misschien pubers waren, kinderen, ja wellicht vrouwen geweest zijn. Ik geloof niet dat Lucas ergens expliciet zegt dat het mannen waren. Ik vind het daarom wel een aantrekkelijke gedachte om me voor te stellen dat de herders vrouwen waren. Maria's eerste kraamvisite was een groepje vrouwen.

Joop van der Horst

Ingezonden

Adventstijd

Adventstijd: een tijd waar wij vooruit kijken naar en ons voorbereiden op Kerst. In de Bijbel staan enkele mooie teksten die in deze tijd gelezen worden: de engel Gabriël bezoekt Zacharias in de tempel, en enkele maanden later gaat diezelfde engel op bezoek bij Maria.

Laten wij nu eens kijken naar het verhaal van Zacharias: Zacharias en Elisabeth zijn gelukkig getrouwd en op leeftijd, maar hebben geen kinderen. Zacharias mag het reukoffer in de tempel brengen, en tijdens het reukoffer krijgt hij bezoek van de engel Gabriël.

De engel Gabriël brengt de boodschap dat Elisabeth zwanger gaat worden en een zoon zal krijgen, genaamd Johannes. Zacharias gelooft de engel Gabriël niet, en als teken van ongeloof kan Zacharias niet meer spreken tot de geboorte van Johannes.

De engel Gabriël verschijnt aan Zacharias, James Tissot (Fransman, 1836 - 1902)

Voornamen in de Bijbel hebben telkens een betekenis, en dat geeft een extra dimensie aan het verhaal. Wij gaan nu even de voornamen in het verhaal van Zacharias van dichterbij bekijken.

De naam Zacharias “door God herinnerd” en Elizabeth “God is mijn eed” of “God heeft gezworen” verwijzen allebei naar het verbond dat God met Abraham en Israël had gesloten: dat Hij voor altijd hun God zou zijn, en dat ze voor altijd een woonplaats bij Hem zouden hebben. Het verbond ging ten diepste om de relatie tussen God en zijn volk: een relatie die wel keer op keer stuk ging door de ontrouw van zijn volk, maar die dan toch telkens weer goed gemaakt werd door God zelf. Iedere keer riep God ze weer terug, stak God weer de hand van verzoening naar zijn volk uit.

In het hart van deze relatie tussen God en zijn volk stond daarom de tempel met de offers van verzoening: dit was het levende hart waardoor de relatie tussen God en zijn volk bleef voortbestaan en iedere keer weer goed gemaakt werd wanneer het stuk was gegaan. Nu, op dit moment in de geschiedenis, gebruikt God Zacharias en Elisabeth als een stuk verkondiging dat God niet vergeten is wat Hij ooit beloofd had: ook nu zal Hij zijn mensen weer terugroepen naar de bron van hun leven – naar hun God.

De naam van Gabriël: “man van God” of “kracht van God”. Weer moeten wij even terug naar het Eerste Testament, willen wij dit goed begrijpen. In Psalm 62 bijvoorbeeld zingt de psalmist over God als een rots, een burcht, en een schuilplaats voor zijn volk; en Psalm 77 gaat over een God die de zaak van zijn kinderen opneemt tegen hun vijanden, en die namens zijn kinderen ook overwint. Die God is hier aan het werk, wanneer

Hij door de engel Gabriël met een boodschap bij Zacharias komt. De engel Gabriël zegt “Wees niet bang, Zacharias”; wees niet langer bang, want ik ben hier: je rots, je vesting, je schuilplaats. Ik ben hier om jouw zaak, en de zaak van al mijn kinderen, op te nemen en namens jullie allen de strijd aan te gaan tegen alles wat jullie leven donker en onleefbaar maakt.

En dan is er nog Johannes: “God is genadig”. God zelf gaf hem deze naam. Elke woord uit de mond van Johannes was een variatie op het thema: “God is genadig”. Ook wanneer die Johannes later als Johannes De Doper naar Jezus wijst en roept: “Daar is het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt”, wijst hij op de bedoeling van God wanneer Hij zijn Zoon naar de wereld stuurt: om genade te bewijzen, en niet om de wereld te vernietigen.

Tijdens deze periode van voorbereiding op Kerst worden wij opgeroepen tot een genadig omgaan met elkaar: in waarheid, eerlijkheid en gerechtigheid. Het is werken aan een droom, Gods droom, werken aan Gods rijk van vrede en gerechtigheid. Tijdens Advent krijgen wij ruim de tijd om onze inzet voor Gods droom concreet invulling te geven. Zo mogen we naar Kerstmis toegroeien, naar het feest van de menswording, aan de hand van Johannes die zijn naam alle eer aandoet: “God is genadig”.

Zo is dit verhaal van de aankondiging van de geboorte van Johannes niet alleen een voorspel tot de genade van God; neen, het verhaal is één en al genade; de genade die God ons schenkt, de genade die God ons dagelijks schenkt. Beter kan het evangelie, het goede nieuws, niet beginnen.

Harry Sinnaghel

Routebeschrijving naar Mariakapel

Matadilaan 6, 3001 Heverlee

Met de auto: Op de ring van Leuven rijdt u naar de zuidoostkant daarvan: de **Parkpoort**. Bij de verkeerslichten van de Parkpoort verlaat u de stad via de **Geldenaaksebaan**. Dan neemt u de eerste straat rechts (bij een bushalte): **Paul Van Ostaijenlaan**. Daarna neemt u de eerste straat links (Zegelaan), dan weer de eerste links (Matadilaan). De kerk staat op het einde rechts: Matadilaan 6. Daar is ook parkeerplaats.

Te voet vanaf het station Leuven, via de Ring tot aan Parkpoort, dan linksaf via de Geldenaakse baan naar Paul Van Ostaijenlaan (zie boven): 2 km of 30 minuten.

Met het openbaar vervoer vanaf het station Leuven op zondag:

Bus 4, richting Haasrode-Brabantthal of **Bus 5**, richting Vaalbeek tot de halte Paul Van Ostaijenlaan. In beide gevallen, nog 370m wandelen (zie boven).

Bus 616, richting Zaventem tot de halte Parkpoort. Dan nog 555m wandelen: bij de Parkpoort oversteken, via de Geldenaaksebaan naar de halte Paul Van Ostaijenlaan (zie boven).

Verenigde Protestantse Kerk in België (VPKB) - Gemeente Leuven

Kerkdiensten	elke zondag om 10u
Kindernevendienst en –opvang	elke zondag tijdens de kerkdienst (niet in juli en augustus)
VPKB-Leuven	http://www.vpkleuven.be
Locatie Kerk	Mariakapel Matadilaan (6), Heverlee
Predikant	Ernst Veen L. Beosierlaan 89 – 3010 Leuven 016/22 98 83 ernst.veen@telenet.be
Samenstelling kerkenraad	Marjan Blok Philipp Bratfisch Henk Corpopraal Marleen Jannis Adri Leemput Ernst Veen
Samenstelling bestuursraad	Anton Gazenbeek Chris Klein Chris Lefebvre Freddy Verhoeven Maarten Wilbrenninck Ernst Veen
Redactie Kerkbrief	Joop van der Horst Ernst Veen ernst.veen@telenet.be
Vrijwillige bijdragen	Belfius IBAN BE93 0680 7857 4067 BIC GKCCBEBB

De Kerkbrief verschijnt vier maal per jaar.

Bijdragen zijn steeds welkom en die kan u inleveren voor:

01/06 (zomernummer)	01/09 (herfstnummer)
01/12 (winternummer)	01/03 (lentennummer)

Voorplaat: schilderij van de allereerste (levende) “kerststal” in 1223 opgesteld in de kerk van Assisi door St. Franciscus. Het jaar daarop werd Franciscus door de Paus naar Rome ontboden om verantwoording af te leggen waarom hij Jezus (die in die tijd werd afgebeeld als machtige rechter van de wereld) als machteloze boreling had voorgesteld...